

بررسی تطبیقی داستان‌ها و متون کتب صابئین مندایی با آداب و رسوم آن‌ها در زندگی روزمره از دیرباز تا به امروز

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۲/۱۴

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۳/۰۷

کد مقاله: ۶۲۷۰۶

شکیبا رحمانی^۱

چکیده

مذهب همواره به‌عنوان یکی از معیارهای تمییز انسان‌ها تلقی می‌شود که بر اساس الگوهای رفتاری برطبق ویژگی‌ها و فرایض دینی‌شان می‌توان آن‌ها را مورد مطالعه قرار داد. در حقیقت امروزه جایگاه مذهب در مطالعات انسان‌شناختی و تعیین الگوهای فعالیتی انسان‌ها نقش به‌سزایی دارد. در واقع مذهب به مثابه یکی از عناصر فرهنگی و یک پدیده، منشاء ایجاد تفاوت رفتارهای انسانی شناخته شده و نیز نقش محیط بر عملکرد و اعمال و اعتقادات مذهبی و همچنین در فعالیت‌های اجتماعی افراد به وضوح قابل مشاهده است. صابئین مندایی نیز از این قاعده مستثنی نبوده و فرایض دینی آن‌ها با رفتار و عملکرد روزانه آن‌ها پیوند خورده است. به‌طور کلی آداب و رسوم منداییان، مانند غسل تعمید و برخی آیین‌های دیگر، بازمانده آداب و رسوم آن‌ها از دوران کهن است که به تمامی، این آیین‌ها را منداییان ساکن ایران و ساکنین دیگر نقاط جهان حفظ کرده‌اند. بنا بر این بررسی آیین‌های ایشان به درک و تحلیل انسان‌شناسانه این قوم کمک خواهد کرد. این آداب و رسوم با آن‌چه که در کتب مقدس آنان عنوان شده مطابقت داشته و بخش بزرگی از زندگی امروزه‌شان را در بر می‌گیرد. در این مقاله مهم‌ترین ارکان آیین عبادی صابئین مندایی مطرح شده و پس از آن با اشاره به تأثیرپذیری آن‌چه که از دوران کهن در انجام این آداب و فرایض دینی اعمال می‌شد نقش این آیین‌ها از منظر انسان‌شناسانه، مورد تحلیل قرار می‌گیرد. در این مقاله در هر بخش ابتدا به نحوه انجام فرایض عبادی صابئین پرداخته و سپس این اعمال و فرایض را با داستان‌های اساطیری و متون کهن مذهبی آن‌ها تطبیق خواهیم داد که در پایان مقاله با جمع‌بندی آن‌ها، به کلیتی در باب ارتباط زندگی روزمره منداییان و شکل کلی آیین‌های آنان از دوران کهن خواهیم رسید.

واژگان کلیدی: صابئین مندایی، گنزاربا، تعمید، مذهب، فرهنگ